

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən əsaslı islahatlar ölkə həyatının bütün sahələri kimi, məhkəmə-hüquq sistemini də əhatə edir. Ədliyyə naziri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının sədri Fikrət Məmmədovun AZƏRTAC-a təqdim etdiyi məqalədə son 16 ildə məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, bu sahədə şəffaflığın artırılması, yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi və digər müntəzəm addımlardan bəhs olunur.

Məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin real təminatçısı

Fikrət MƏMMƏDOV
Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə naziri,
Məhkəmə-Hüquq Şurasının sədri, I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri

İslahat o zaman uğurlu nəticə verir ki, onun həyata keçirilməsi zəruriliyi cəmiyyətin inkişaf tempinə, dövrün tələblərinə uyğun olsun. Bu amili nəzərə alan dövlət başçısının ötn dövrdə imzaladığı çoxsaylı mühüm fərman və sərəncamlar məhkəmə-hüquq sisteminin beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşməsinə və müasirləşməsinə, məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə xidmət etdi. Ölkə başçının ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması ilə bağlı tapşırıqların icrasını çərçivəsində 2004-cü ildə Azərbaycan-Avropa Şurası birgə işçi qrupu yaradılaraq bu sahədə mühüm qanun layihələri hazırlandı və nüfuzlu beynəlxalq ekspertlər iştirakı ilə Avropa Şurasında ekspertizadan keçirildi. "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Qanuna əsaslı dəyişikliklər edildi, "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında" yeni qanun qəbul edildi. 2005-ci ilin fevralında ölkəmizdə yeni təsisat - məhkəmə hakimiyyətinin müstəqil ödənilməsi üçün ədalət məhkəmə-hüquq Şurası fəaliyyətə başladı.

Ən ilkdən ədalət mühakiməsinə əlçatanlığın asanlaşdırmaq, məhkəmələri etimadlı etmək və inamı yüksəltmək namına məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi, hakimlərin əhəl prosedurları seçiminin aparılması, tədrisinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması və peşəkərlilərinin artırılması kimi vacib məsələlər Məhkəmə-Hüquq Şurasının hədəfləri arasında daxil oldu. Məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin təmin olunması baxımından Şuranın səlahiyyətləri davamlı olaraq genişləndirildi, məhkəmə sistemi ilə bağlı bütün məsələlər, o cümlədən hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, iş yerinin dəyişdirilməsi və vəzifədə irəliləməsi, intizam məsələlərinin qəbul olunması və həvəsləndirilməsi onun müstəsna səlahiyyətlərinə aid edildi.

Dövlət xidmətlərinin vətəndaşlar üçün hər zaman əlçatan və asan olması, insanların dövlət orqanlarına daha rahat müraciət etmələri vacib sayan Prezident İlham Əliyev məhkəmə-hüquq sahəsində də bu məsələyə xüsusi diqqət yetirdi. Məhkəməyə əlçatanlığın məhkəmə sisteminin quruluşundan, xüsusilə ixtisaslaşdırılmasından regional məhkəmələrin fəaliyyətindən çox dərəcədə asılı olduğunu nəzərə alaraq məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi ilə bağlı imzaladığı 2006-cı il 19 yanvar və 2010-cu il 15 iyul tarixli fərmanlarla bu sahədə institusional islahatlar aparıldı. Belə ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı şəraitində ölkə başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq bölgələrdə yaşayayan insanların məhkəmələrə çatdırılması asanlaşdırılması məqsədilə 2006-cı ildə respublika apellyasiya və iqtisad məhkəmələrinin əvəzinə 6 regional apellyasiya, habelə əlavə 3 yerli iqtisad məhkəmələri təşkil edildi. 2010-cu ildə isə respublika üzrə vahid olan ağır cinayətlər məhkəməsinin əvəzinə bölgələrdə yeni regional ağır cinayət məhkəmələri yaradılaraq onların sayı ümumilikdə 5 oldu, hərbi məhkəmə sistemi təkmilləşdirildi.

Eyni zamanda, məhkəmə-hüquq sistemimizin inkişafında ən mühüm hadisələrdən biri kimi ilk dəfə olaraq inzibati ədliyyə institutu təsis edildi. 2011-ci ildən ölkəmizin 7 bölgəsində dövlət orqanları tərəfindən insan haqlarının pozulmasının qarşısının alınmasında mühüm rol oynayan yeni inzibati məhkəmələr fəaliyyətə başladılar.

İslahatlar həyata keçirilərkən

Naxçıvan Muxtərif Respublikasının blokada vəziyyətində olmasına nəzərə alınaraq əhali üçün əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə orada da yeni məhkəmələr təsis olundu, muxtar respublikanın Ali Məhkəməsi tam apellyasiya instansiyası xarakterini aldı. Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə iqtisadi cəhətdən sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə mülki dövryyənin genişlənməsi, habelə əhalinin məhkəmələrə çatdırılmasının asanlaşdırılması üzrə görülən ardıcıl tədbirlər məhkəmələrə daxil olan işlərin sayına da əsaslı təsir göstərdi və məhkəmələrdə baxılan mülki işlərin sayı ilbəl çoxaldı. İşlərin baxılması keyfiyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdən biri kimi hakimlərin iş yükünün çox olmasına nəzərə alınaraq, ölkə Prezidenti tərəfindən hakimlərin sayı 2 dəfə artıraraq 600-ə çatdırıldı, məhkəmə aparatı işçilərinin sayı 75 faiz artırıldı, hər bir hakimə köməkçi ştat ayırıldı.

Vakant hakim ştatlarının kompensasiyasını məqsədilə ölkəmizdə hakimliyə namizədlərin seçimi prosesi əsaslı surətdə təkmilləşdirildi, onların Avropada ən müntəzəm və şəffaf üsullarla seçilməsi qaydası təsbit olundu, ayrıca müstəqil qurum - Hakimlərin Seçki Komitəsi yaradıldı.

Təbiiq olunan şəffaf seçim proseduru sayəsində ölkəmizin məhkəmə korpusunun 70 faizdən çoxu yeni nəsil hakimlərlə təzələndi. Bu sahədə Azərbaycanın müsbət təcrübəsini öyrənən Avropa Şurası və Avropa İttifaqı onu yaxşı praktikalardan maraqlı modeli kimi dəyərləndirərək digər dövlətlərə öndən bəhrələnməyi tövsiyə etdi.

Bütün bu tədbirlər insanların məhkəmələrə müraciət imkanlarının genişlənməsinə, hakimlərin iş yükünün, süründürməçilik və digər pozuntuların azalmasına, işlərə daha keyfiyyətlə baxılmasına, insanların məhkəmə hakimiyyətinə inamının artırılmasına şərait yaratdı, habelə bölgələrdə digər hüquq institutlarının inkişafına əsaslı tökən verdi.

"Şəffaflıq hər bir ölkənin gələcəyini müəyyən edən məsələdir. Çünki şəffaflıq olmadan biz heç bir islahatı apara bilmərik", - deyən Prezident İlham Əliyev cəmiyyətin həyatının bütün sahələrində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının, şəffaf və innovativ metodların daha geniş tətbiqinə çox böyük önəm verir.

Dövlət başçısı həyata keçirdiyi islahatlar çərçivəsində məhkəmə fəaliyyətinin elektronlaşdırılması və müxtəlif texnologiyalı yeniliklərin tətbiqi ilə bağlı innovativ addım atdı - "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin yaradılması haqqında 13 fevral 2014-cü il tarixli sərəncamı bu sahədə strateji prioritetləri müəyyən etməklə inqilabi təkamülün əsasını qoydu. Yeni sistem insanların məhkəməyə gəlmədən, elektron formada müraciət etmək, proses barədə məlumatları elektron dəyişici-dərlə dərlə almaq, habelə məhkəmə proseslərini audio-video və digər texniki vasitələrlə qeydə almaq, proses iştirakçıları üçün məhkəmənin gedişi, qərarlar və onların icra vəziyyəti və s. məlumatları əks etdirən elektron "səxsi kabinetə" malik olmaq imkanı yaradı.

Artıq məhkəmələrdə elektron sənəd dövriyyəsi, işlərin elektron qayda da bölgüsü, elektron idarəetmə və "Elektron-bildiriş" informasiya proqramları, proseslərin elektron qeydiyyatı sistemi tətbiq olunur.

Eyni zamanda, hüquqi xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə məhkəmə sisteminin vahid internet portalı

(www.courts.gov.az) təşkil edildi, hər bir məhkəmə və hakim barədə ətraflı məlumatlar həmin portalda yerləşdirildi. Portal vasitəsilə vətəndaşlara məhkəmələyə onlayn rejimində müraciət etmək və cavab almaq, iddia arızələri və digər məhkəmə sənədlərinin nümunələrini əldə etmək, qəbul günləri və s. barədə ətraflı məlumat almaq imkanı yaradıldı.

"Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin yaradılmasını çox ciddi islahat adlandıran dövlətimizin başçısı onun tətbiqinin şəffaflığı təmin etməklə məhkəmə sisteminə daha da müasir və daha da böyük inamə malik olan sistemə çevrəcəyini vurğuladı.

Ötən dövrdə, həmçinin ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması məhkəmə infrastrukturunun müasirləşdirilməsinin əhəmiyyəti nəzərə alınaraq məhkəmələrdə əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparıldı, iş şəraiti müasir tələblərə uyğunlaşdırıldı, dövlət başçısının tapşığı ilə paytaxtda və bölgələrdə yeni məhkəmə binaları və kompleksləri inşa olunaaraq istifadəyə verildi, Ali Məhkəmə üçün məhkəmə hakimiyyətinin üçüsk statusuna uyğun, xüsusi memarlıq üslubu ilə yeni əzəmətli binanın inşa edilməsi ölkəmizin hüquq həyatında əlamətdar hadisələrdən oldu.

Həmçinin dövlət başçısının tapşırıqları və dəstəyi ilə Dünya Bankı ilə birgə "Ədliyyə sisteminin müasirləşdirilməsi" və "Müntəzəm ədliyyə xidmətləri və müasir məhkəmə infrastrukturunu" layihələri uğurla həyata keçirilərək bu sahədə ardıcıl tədbirlər görüldü. Məhkəmə hakimiyyətinin verdiyi müstəsna əhəmiyyəti təzahürü olaraq Prezident İlham Əliyevin bir çox yeni məhkəmə bina və komplekslərinin açılışlarında şəxson iştirakı bir daha təsdiq edir ki, dövlət başçısı hər zaman verdiyi tapşırıqların icrası ilə yerində maraqlandır, görülən işlərlə bilavasitə nəzarət edir.

Qeyd olunmalıdır ki, ölkə Prezidentinin rəhbərliyi ilə bu sahədə həyata keçirilən islahatlar beynəlxalq aləmdə təqdir olunur və təsədufi deyil ki, Dünya Bankı Azərbaycanla ədliyyə sahəsindəki layihəni ən uğurlu layihələrdən biri kimi qiymətləndirərək "Vətəndaşlara daha yüksək keyfiyyətli xidmətləri təqdim etməsi üçün innovativ üsulların yoradılması və tətbiqi" nominasiyasının qalibi elan etdi. Həmçinin ölkəmiz Avropa Şurasının hədəflərini məhkəmə bina və komplekslərinin fəaliyyətində səsəmətli iştirak edərək məhkəmə sistemindəki nailiyyətlərini görə "Ədliyyənin Kristal Tərəziyi" mükafatına layiq bildi.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, bu sahədə islahatlar davam edən bir prosedir. Hər bir ölkənin inkişafında məhkəmə-hüquq sisteminin təkmilləşməsinin çox böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi kimi, bu proses barədə məlumatları elektron dəyişicidərlə dərlə almaq, habelə məhkəmə proseslərini audio-video və digər texniki vasitələrlə qeydə almaq, proses iştirakçıları üçün məhkəmənin gedişi, qərarlar və onların icra vəziyyəti və s. məlumatları əks etdirən elektron "səxsi kabinetə" malik olmaq imkanı yaradı.

Artıq məhkəmələrdə elektron sənəd dövriyyəsi, işlərin elektron qayda da bölgüsü, elektron idarəetmə və "Elektron-bildiriş" informasiya proqramları, proseslərin elektron qeydiyyatı sistemi tətbiq olunur.

Eyni zamanda, hüquqi xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə məhkəmə sisteminin vahid internet portalı

mühakiməsinin formalaşdırılmasına, vətəndaşların hüquqlarının məhkəmə müdafiəsinin gücləndirilməsinə, məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə verdiyi müstəsna əhəmiyyətin növbəti təzahürüdür.

Ölkə Prezidentinin məhkəmə sistemində qayğısı, bu sahədə atdığı bütün addımlar, mühüm qərarlar əhali tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və bu dəstək vətəndaşların dövlət başçısına ünvanladığı məktub və müraciətlərdə də aydın ifadə olunur.

Ədliyyə və məhkəmə sistemi üçün mühüm "yol xəritəsi" olan fərmanın aidiyyəti qurumlarla birgə təhərraslandırılması barədə fərmanlarla qısa müddətdə kompleks qanunvericilik, institusional və praktik tədbirlər görüldü. İlk növbədə, kommersiya məhkəmələrinin təşkil, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılması, məhkəmə qərarlarının icrasının və məhkəmə ekspertizası fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən alternativ - özəl ekspertizanın tətbiqi, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması və digər məsələlərə bağlı qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə öyrənilməklə, həmçinin icmariyyətin tətbiqləri və rəyləri nəzərə alınaraq 40-dək normativ aktın layihəsi işlənilib hazırlandı.

Dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü ilə ədliyyə və məhkəmə sisteminə daha səmərəli fəaliyyətinin təmin edilmişində mühüm rol oynayan bir sıra yeni qanunlar qəbul edildi. Bu ilin iyul ayında qəbul olunmuş ilk qanunvericilik aktları paketi islahatların institusional komponentini əhatə etdi. Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı mübahisələrə daha uyğun hüquqi bilik və təcrübəsi olan hakimlər tərəfindən də çəvik baxılması təmin etmək məqsədilə ölkə Prezidentinin 2019-cu il 19 iyul tarixli sərəncamı ilə yeni regional kommersiya və inzibati məhkəmələr yaradıldı. 2020-ci il yanvarın 1-dən fəaliyyətə başlayacaq həmin məhkəmələrin ərazi vəziyyəti yaxşı, aparılması təhlillərə uyğun olaraq hakim və aparat işçilərinin ştat sayı müəyyən edildi, infrastruktur, maddi-texniki təminatla bağlı zəruri tədbirlər görüldü.

Bundan əlavə, hakimlərin sosial müdafiəsi əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirildi, məhkəmə fəaliyyətinin təminatı yaxşılaşdırıldı. Dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü əsasında ikinci qanun layihələri paketi işlərin gücləndirilməsi üçün innovativ üsulların yoradılması və tətbiqi" nominasiyasının qalibi elan etdi. Həmçinin ölkəmiz Avropa Şurasının hədəflərini məhkəmə bina və komplekslərinin fəaliyyətində səsəmətli iştirak edərək məhkəmə sistemindəki nailiyyətlərini görə "Ədliyyənin Kristal Tərəziyi" mükafatına layiq bildi.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, bu sahədə islahatlar davam edən bir prosedir. Hər bir ölkənin inkişafında məhkəmə-hüquq sisteminin təkmilləşməsinin çox böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi kimi, bu proses barədə məlumatları elektron dəyişicidərlə dərlə almaq, habelə məhkəmə proseslərini audio-video və digər texniki vasitələrlə qeydə almaq, proses iştirakçıları üçün məhkəmənin gedişi, qərarlar və onların icra vəziyyəti və s. məlumatları əks etdirən elektron "səxsi kabinetə" malik olmaq imkanı yaradı.

Artıq məhkəmələrdə elektron sənəd dövriyyəsi, işlərin elektron qayda da bölgüsü, elektron idarəetmə və "Elektron-bildiriş" informasiya proqramları, proseslərin elektron qeydiyyatı sistemi tətbiq olunur.

Eyni zamanda, hüquqi xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə məhkəmə sisteminin vahid internet portalı

izahlar verməsi, sonra bu sahədə məhkəmə fəaliyyətinin monitorinqinin təşkil edilməsi və monitorinq zamanı nöqsanlar aşkar edildiyi təqdirdə bunun hakimlər üçün müvafiq məsulitiyyət yaratması təsbit olunur.

Qanunvericilik paketinin digər mühüm istiqamətli keyfiyyətli məhkəmə xidmətlərinin göstərilməsində, ədalətli məhkəmə araşdırılması hüququnun təmin edilməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edən məhkəmə ekspertizası fəaliyyəti əhatə edir. Mühüm yenilikləri nəzərdə tutan bu dəyişikliklər nəticəsində məhkəmə ekspertizanın həyata keçirilməsi, habelə ekspertizanın keçirilməsi təyin (sifariş) etmək hüququ olan subyektlərin dairəsi genişləndirilir. Təcrrübədə bir sıra hallarda haqlı şikayətlərə səbəb olan ekspertizanın keçirilməsi və ekspert rəyinin verilməsi müddətləri dəqiqləşdirilir. Dəyişikliklər nəticəsində ölkəmizdə ilk dəfə tətbiq edilən özəl ekspertiza institutu bütün fiziki və ya hüquqi şəxslərə, həmin şəxslərin vəkilləri və nümayəndələrinə imkan verəcək ki, onlar özəl məhkəmə

ekspertləri ilə bağlanan müqavilə əsasında məhkəmə ekspertizasını sifariş etsinlər. Qeyd etmək lazımdır ki, özəl məhkəmə eksperti qismində fəaliyyət göstərən istəyən şəxslər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tələblərə cavab verdikləri təqdirdə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən onlara şəhadətnamə verəcək və reyestrli aparılacaq. Şəxş yalnız şəhadətnamə almadan və barəsində məlumat Reyestrə daxil edildikdən sonra məhkəmə eksperti qismində fəaliyyət göstəribiləcəkdir.

Fərmanın icrası çərçivəsində, həmçinin icra sahəsində fəaliyyətini tənzimləyən normativ aktların sistemləşdirilməsi məqsədilə ilk dəfə olaraq İcra Məcəlləsinin layihəsi işlənilib hazırlandı. "Elektron icra" informasiya sisteminin tətbiqinin genişləndirilməsi, süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının alınmasına dair konkret addımlar atıldı.

İcranın alternativ mexanizmləri, o cümlədən özəl icra institutu ilə bağlı müxtəlif dövlətlərin təcrübəsi ilə yerində tanış olundu, ölkəmizdə onun pilot qaydada tətbiqi məqsədində vətəniq bilənərək müvafiq hazırlıq işləri görüldü. Ötən dövrdə hakimlərin sayının artırılmasına baxmayaraq, ölkəmizdə onların əhəliyə nisbətində sayı Avropa dövlətləri ilə müqayisədə hələ də az olmaqda qalırdı - bəzi Avropa dövlətlərində hər 100 min nəfərə 20-dən artıq hakim düşürdü halda Azərbaycanda bu göstərici cəmi 6 hakim təşkil edirdi. Məhkəmələrdə ağır iş yükünün olması və hakimlərin sayının kifayət qədər olmaması, təbii ki, işlərin baxılma müddətinə və keyfiyyətinə mənfi təsir göstərir. Bu baxımdan dövlət başçısı tərəfindən fərmanla hakimlərin sayı mövcud korpusun üçdəbiri qədər 100 vahiid artırıldı və yeni ayrılan ştatların doldurulması məqsədilə Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən hakimlərin seçim qaydası təkmilləşdirilərək bu prosədə çəvikləşdirildi. İmtahanların ədliyyə təxəvvül edilmişində məhkəmə-hüquq sahəsindəki nailiyyətlərini görə "Ədliyyənin Kristal Tərəziyi" mükafatına layiq bildi.

Bundan əlavə, hakimlərin sosial müdafiəsi əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirildi, məhkəmə fəaliyyətinin təminatı yaxşılaşdırıldı. Dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü əsasında ikinci qanun layihələri paketi işlərin gücləndirilməsi üçün innovativ üsulların yoradılması və tətbiqi" nominasiyasının qalibi elan etdi. Həmçinin ölkəmiz Avropa Şurasının hədəflərini məhkəmə bina və komplekslərinin fəaliyyətində səsəmətli iştirak edərək məhkəmə sistemindəki nailiyyətlərini görə "Ədliyyənin Kristal Tərəziyi" mükafatına layiq bildi.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, bu sahədə islahatlar davam edən bir prosedir. Hər bir ölkənin inkişafında məhkəmə-hüquq sisteminin təkmilləşməsinin çox böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi kimi, bu proses barədə məlumatları elektron dəyişicidərlə dərlə almaq, habelə məhkəmə proseslərini audio-video və digər texniki vasitələrlə qeydə almaq, proses iştirakçıları üçün məhkəmənin gedişi, qərarlar və onların icra vəziyyəti və s. məlumatları əks etdirən elektron "səxsi kabinetə" malik olmaq imkanı yaradı.

Artıq məhkəmələrdə elektron sənəd dövriyyəsi, işlərin elektron qayda da bölgüsü, elektron idarəetmə və "Elektron-bildiriş" informasiya proqramları, proseslərin elektron qeydiyyatı sistemi tətbiq olunur.

Eyni zamanda, hüquqi xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə məhkəmə sisteminin vahid internet portalı

əlaqədar nazirlik tərəfindən çoxsaylı normativ sənəd layihələri hazırlanaraq qəbul olundu. Həmçinin ölkəmizdə səmərəli beynəlxalq arbitraj prosedurlarının tətbiqi ilə bağlı Avropa İttifaqı ilə birgə "Biznes mühitinin inkişafı ilə əlaqədar normativ hüquqi bazanın dastəklənməsi" layihəsi çərçivəsində yerli və beynəlxalq qanunvericilik təhlili olundu, qabaqcıl təcrübələr nəzərə alınaraq yol xəritəsi hazırlandı. Bundan əlavə, hakimlərin müstəqilliyinin təmin edilməsi, məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilələr və digər neqativ halların aradan qaldırılması və s. məsələlər üzrə mühüm qanunvericilik və institusional tədbirlər həyata keçirildi, o cümlədən Fərmanla qarşıya qoyulmuş məsələlərin qarşı məqsədilə Məhkəmə-Hüquq Şurasında "qaynar xətt" və monitorinq sektorları yaradıldı. Ədliyyə Nazirliyi və Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən fərmandan sonrakı dövrdə 50-yə yaxın məhkəmə monitorinq aparıldı, yol verilən pozuntular 100-dən artıq hakim və məhkəmə sədrinin diqqətinə çatdırıldı, daha kobud pozuntularla bağlı isə 39 hakim barəsində intizam icraatlarına baxılaraq onlardan 6-sı tutduğu vəzifədən azad olundu, 2 nəfərin hakimlik səlahiyyətlərinə vaxtdan əvvəl xitam verildi, digərləri barəsində isə müxtəlif intizam təbəhəri tədbirləri görüldü. Dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin respublikanın bütün ərazisində əhatə olunması və sistemin bütövlükdə abəhangar işləməsinin təmin edilməsi, funksionallığının artırılması üzrə əməli tədbirlər görüldü, o cümlədən məhkəməyə əlçatanlığın asanlaşdırılması məqsədilə kompüterə qoşulmadan məlumatları dərhal əldə etməyə, prosədə mobil qaydada iştirak etməyə və s. imkan verən "Mobil məhkəmə" proqram təminatı işlənilib hazırlandı. Ölkəmizdə rəqsəmsal transformasiyanın daha bir nümunəsi olaraq, yaradılan "Mobil məhkəmə"nin dünyada tətbiqinə çox az rast gəlinir və demək olar ki, Azərbaycanda bu sahədə birincilər sırasındadır.

Ədalət mühakiməsinin əlçatanlığın asanlaşdırılması yolumda növbəti mühüm addım və məhkəmə istifadəçiləri üçün çox faydalı hədiyyə olan "MO-bi məhkəmə" məhz bu gündən - 24 dekabr tarixindən istifadəyə verilir. Artıq tarixdən etibarən vətəndaşlar "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin imkanlarından mobil qaydada istifadə edəəcək və faydalana biləcəklər. Bu məqsədlə "Fairmont" otelində millət vəkillərinin, hakim, prokuror və vəkillərin, habelə vətəndaş cəmiyyəti və çoxsaylı KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə homin proqram təminatının icmariyyəti gedişi təqdimatı keçirildi. Ölkə Prezidentinin fərmanda verdiyi mühüm tapşırıqlardan biri məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun artırılması, cəmiyyətdə məhkəmələrə ictimai etimadın möhkəmlənməsi, şəffaflığın artırılması ilə bağlıdır. Bu sahədə görülmüş işlər çərçivəsində məhkəmə fəaliyyəti barədə icmariyyətin məlumatlandırılması, o cümlədən kütləvi informasiya vasitələri ilə qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə məhkəmələrdə media ilə işləyəcək hakimlər müəyyən edildi. Bununla bağlı Məhkəmə-Hüquq Şurası və Ədliyyə Nazirliyinin təşkilatlığı ilə çoxsaylı KİV rəhbərləri və nümayəndələri ilə görüş keçirilərək məhkəmələrə media orqanları arasında səmərəli əməkdaşlıq, məhkəmə fəaliyyəti barədə əhalinin təmümadı, dölün və düzgün məlumatlandırılması məsələləri müzakirə olundu, həmin spiker-hakimlər KİV təmsilçilərinə təqdim edildi. Fərmanın icrası üzrə görülən işlər, bütövlükdə məhkəmə-hüquq sistemində aparılan islahatlar və tətbiq olunan yeniliklər beynəlxalq aləmdə təqdir olunur, o cümlədən Dünya Bankının "Doing Business 2020" hesabatında yeni ixtisaslaşmış məhkəmələrin yaradılması, məhkəmə fəaliyyətinin rəqsəmsallaşdırılması, elektron məhkəmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, mediasiya institutunun tətbiqi üzrə görülən tədbirlər müsbət nəticələr kimi əks olunur.

Ölkə başçısının "İslahatlar təkmilləşmə, yeni dövər uyğunlaşma, tərəqqi deməkdir" fikrinə əsaslanaraq, dəyər bilirik ki, məhkəmə-hüquq sistemi dövlətimizin başçısının qayğısı ilə daim təkmilləşir və inkişaf edir. Ölkəmizdə həyata keçirilən hər tərəfli, o cümlədən məhkəmə-hüquq islahatının aparılması sırasında dövlətimizin başçısının göstərdiyi qüvvətli dəstək hər birimizi özümüzə düşən vəzifələri bundan sonra da böyük məsuliyyət və şəraflə yerinə yetirməyə səfərbər edir.

Fürsətdən istifadə edib, doğum günü, qarşıdan gələn Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə dövlətimizin başçısını, Birinci vitse-prezident Mehriban xanımla Əliyevanı və onların ölkəmizin hər tərəfli tərəqqisinə dəyərli töhfələr verən bütün əl ilə üzvlərini ədliyyə işçiləri adından təbrik edir, məhkəmə cənsəğliyi, xoşbəxtlik və saadət, doğma Vətənimizin daha da çiçəklənməsi namına yorulmaz fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıyıq. Qvətərimin ki, qədribrilən xalqımız dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə hələ uzun illər yeni-yeni möhtəşəm qələbələrini şahid olacağı, müstəqil dövlətimiz gündən-günə inkişaf edərək daha da möhkəmlənəcəkdir.